

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 30.3.2026 Brysselissä

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 30.3.2026 Brysselissä. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden ja ruoan visiosta. Komissio esittelee neuvostolle, miten se on toteuttanut visiota vuosi sen antamisen jälkeen. Suomi pitää komission tiedonannossa esitettyä maatalouden ja ruoan visiota myönteisenä ja Suomen tavoitteiden mukaisena. Vahva ja kilpailukykyinen ruoantuotanto tulee nähdä osana Euroopan unionin strategista autonomiaa ja valmiutta. Maatalous- ja ruokasektorin tulevaisuuden elinehto on, että ala kiinnostaa nuoria ja uusia yrittäjiä. Maatalouden kehittäminen yhdessä maaseutualueiden elinvoimaisuuden vahvistamisen kanssa parantaa toimitusvarmuutta, valmiutta ja kokonaisvaltaista turvallisuutta kaikissa jäsenvaltioissa.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee 30.3.2026 kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä. Suomi tukee komissiota meneillään olevien kauppasopimusneuvotteluprosessien pikaisessa loppuun saattamisessa.

Lisäksi maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee energiasiirtymästä EU:n kalastus- ja vesiviljelyaloilla. Suomi katsoo, että energiasiirtymän vauhdittaminen fossiilisista polttoaineista uusiutuviin polttoaineisiin on tärkeä kokonaisuus kalatalouden yritysten kannattavuuden parantamisen ja toimialan ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Kalatalouden energiasiirtymän tukeminen tulisi ottaa huomioon yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksessa (1380/2013) sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevassa asetuksessa (1139/2021).

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS BRYSELISSÄ 30.3.2026

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Maataloutta ja elintarvikkeita koskeva visio: ensimmäinen täytäntöönpanovuosi

Komission tiedotusasia

Keskustelu

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset

Komission tiedotusasia

Keskustelu

Energiasiirtymä EU:n kalastus- ja vesiviljelyaloilla

Keskustelu

Muut asiat

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/447/2025-MMM-26

Fallenius Sanna-Helena

20.3.2026

Maatalouden ja ruoan visio - yksi vuosi toteutusta; Maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 30.3.2026

Eduskuntatunnus

E 6/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 19.2.2025 tiedonannon maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevasta visiosta (COM(2025) 75 final).

Visio sisältää tiekartan tuleville strategisille ehdotuksille, joilla on tarkoitus antaa pitkän aikavälin vakaa toimintaympäristö koko ruokaketjun toimijoille. Lisäksi visiossa hahmotellaan tulevaa yhteistä maatalouspolitiikkaa vuoden 2027 jälkeiselle ajalle.

Maatalous- ja kalastusneuvosto 30.3.2026 käy keskustelun maatalouden ja ruoan visiosta. Komissio esittelee neuvostolle, miten se on toteuttanut visiota vuosi sen antamisen jälkeen.

Suomen kanta

Suomi on ottanut kantaa komission tiedonantoon maatalouden ja ruoan visiosta valtioneuvoston selvityksessä E 6/2025 vp, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Suomi pitää komission tiedonannossa esitettyä maatalouden ja ruoan visiota myönteisenä ja Suomen tavoitteiden mukaisena. Vahva ja kilpailukykyinen ruoantuotanto tulee nähdä osana Euroopan unionin strategista autonomiaa ja valmiutta. Maatalous- ja ruokasektorin tulevaisuuden elinehto on, että ala kiinnostaa nuoria ja uusia yrittäjiä. Maatalouden kehittäminen yhdessä maaseutualueiden elinvoimaisuuden vahvistamisen

kanssa parantaa toimitusvarmuutta, valmiutta ja kokonaisvaltaista turvallisuutta kaikissa jäsenvaltioissa.

Suomi tukee visiossa esitettyjä ajatuksia monipuolisen maatalouden edistämisestä EU:ssa sekä kotieläintalouden työohjelmasta, jonka tulisi antaa sektorille työkaluja sekä kannattavuuden että ympäristökestävyyden lisäämiseksi.

Suomi näkee tärkeänä alkutuottajan sopimusaseman ja koko elintarvikeketjun tasapainon kehittämisen oikeudenmukaisempaan suuntaan (U 2/2025 vp). Suomi pitää myönteisenä visiossa esitettyä ajatusta ketjun läpinäkyvyyden lisäämisestä. Suomi toivoo, että epäterveitä kauppatapoja koskevan direktiivin toimintaa arvioitaisiin nopealla aikataululla ja järjestelmää vahvistettaisiin tarvittaessa lainsäädäntöä kehittämällä, esimerkiksi ns. private label -tuotteiden mahdollisten sääntelytarpeiden näkökulmasta.

Suomi tukee EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision toteuttamista. Suomi pitää hyvänä, että EU-tason maaseutupolitiikkaa vahvistettaisiin mm. päivittämällä maaseudun toimintasuunnitelma, vahvistamalla maaseutuvaikutusten arviointia EU:n tasolla sekä vahvistamalla maaseutusopimusta ja sen kautta eri toimijoiden osallistamista maaseutupolitiikan suunnitteluun ja toimeenpanoon.

Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta kriittisten tuotantopanosten, erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta. Suomi näkee tärkeänä ravinteiden kierrätyksen lisäämisen koko EU:n alueella. Komission ehdotus suunnitelmasta luoda EU:lle omavaraisempi ja kestävämpi proteiinin tuotanto on kannatettava.

Suomi näkee, että biotalous ja kiertotalous sisältävät merkittävää potentiaalia maaseutualueiden taloudelle. Biokaasun tuotannon potentiaalia tilatasolla tulisi hyödyntää käyttämällä erilaisia sivuvirtoja ja jätteitä sekä parantamalla ravinteiden kierrätystä ja joustavoittamalla biokaasuntuotantoon liittyvää sääntelyä.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n eläinten hyvinvointilainsäädäntö on kattavaa ja ajantasaista sekä perustuu tuoreeseen tieteelliseen tietoon ja tekniseen kehitykseen. Suomi katsoo, että lainsäädännön uudistuksen lisäksi tärkeä tavoite tulisi olla myös lainsäädännön tasapuolinen toimeenpano. Se on olennainen osa hyvin toimivia sisämarkkinoita.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja 7366/26

Puheenjohtajavaltio on laatinut neuvoston keskustelua varten asiakirjan, jossa se kertoo toimista maatalouden ja vision toimeenpanossa ensimmäisen vuoden aikana. Puolan puheenjohtajakaudella 2025 vision pohjalta käytiin useita teemakeskusteluja niin maatalouden erityiskomiteassa kuin maatalous- ja kalastusneuvostossa. Puheenjohtajavaltio viittaa kirjeessään komissaari Hansenin kirjeeseen ministerille ja kertoo tiiviisti komission toteuttamat toimet vision ensimmäisen toimeenpanovuoden aikana. Lisäksi puheenjohtajan tausta-asiakirjassa todetaan, että komissio vielä valmistelee useita visioon liittyviä aloitteita. Näihin lukeutuu mm. UTP-direktiivin päivitys, Eurooppalainen maatalousmaan seurantakeskus, kotieläinstrategia, proteiinis suunnitelma ja lannoitteiden toimintasuunnitelma (engl. Fertiliser Action Plan).

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjassa todetaan myös, että EU:n maatalous- ja elintarvikesektori joutuu jatkossakin kohtaamaan suuria haasteita, kuten nousevat

tuotantokustannukset, toimitusketjujen häiriöt, geopoliittiset kriisit ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat ongelmat. Sektorin kilpailukyvyyn ja kriisinkestävyyden vahvistamiseksi tarvitaan toimia, jotka monipuolistavat toimitusketjuja, parantavat riskienhallintaa ja kehittävät Euroopan elintarviketurvan kriisivalmius- ja kriisinhallintamekanismin kaltaisia mekanismeja. Lisäksi on panostettava ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, vesivarojen kestävään hallintaan, ravinteiden tehokkaaseen käyttöön sekä biotalouden ja maatalojen energiantuotannon ratkaisuihin. Muuttuvan tilanteen vuoksi Vision toteutusta on tarpeen vahvistaa ja päivittää. Lähi-idän konfliktit voivat heikentää sektorin kehitystä toimitusketjujen häiriöiden ja energiamarkkinoiden vaihtelun kautta.

Puheenjohtajavaltio esittää neuvoston keskusteluun seuraavat kysymykset:

Kysymys 1. Miten ministerit arvioivat vision ensimmäisen toteutusvuoden aikana saavutettua edistystä sen neljän painopisteen osalta?

Kysymys 2. Kun tarkastellaan tulevaa ja viimeaikaisia geopoliittisia sekä muita kehityskulkuja, miten ministerit näkevät vision puitteissa suunnitellut ja käynnissä olevat aloitteet, ja onko alueita, joilla tarvitaan lisätoimia?

Komissaari Hansenin kirje maatalous- ja kalastusministereille

Komissaari Hansen on lähettänyt 19.2.2026 EU:n maatalous- ja kalastusministereille kirjeen, jossa komissio kertoo vision toteutuksesta.

Komissaari käy läpi komission antamia ehdotuksia neljän visiossa mainitun politiikkatoimen avulla. Näihin lukeutuvat: 1) Sektorin vetovoimaisuuden edistäminen, 2) Kilpailukykyinen ja kriisinkestävä sektori, 3) Tulevaisuussuuntautunut maatalous- ja ruokasektori sekä 4) Arvostetaan ruokaa ja elinvoimaisia maaseutualueita.

Sektorin vetovoimaisuuden edistäminen

Komissaari korostaa kirjeessään, että julkinen tuki on edelleen välttämätöntä sektorille. Komissaari toteaa, että komissio tarjoaa edelleen vakautta viljelijöille tulotuen, investointien ja riskinhallintavälineiden muodossa. Komissio on varmistanut erillisellä tulotukeen varatulla määrärahalla merkittävän rahoitustuen yhteiselle maatalouspolitiikalle (CAP) seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen 2028–2034. Komissaari korostaa kirjeessään myös viljelijöiden markkinoilta saaman tulon tärkeyttä. Komissaari viittaa komission antamiin kahteen viljelijöiden asemaa parantavaan ehdotukseen, joita ovat vuoden 2024 joulukuussa annetut yhteisen markkinajärjestelyasetuksen muutos ja asetus hyvän kauppatavan vastaisista käytännöistä yritysten välisissä suhteissa maataloustuote- ja elintarvikeketjussa annetun direktiivin (UTP) täytäntöönpanosta vastaavien valvontaviranomaisten yhteistyöstä. Komissaari viittaa myös kertomukseen UTP-direktiivin arvioinnista, joka julkaistiin vuoden 2025 lopulla ja vuoden 2026 annettavaan UTP-direktiivin päivitykseen. Komissaari viittaa kirjeessään myös komission työhön viljelijöiden tulonlähteiden monipuolistamiseksi ja viittaa mm. marraskuussa 2025 annettuun biotalousstrategiaan. Lisäksi komissio on julkaissut tiekartan luontokrediteistä heinäkuussa 2025. Komissaari korostaa sukupolvenvaihdosten tärkeyttä ja viittaa komission lokakuussa 2025 antamaan sukupolvenvaihdosstrategiaan.

Kilpailukykyinen ja kriisinkestävä sektori

Komissio korostaa, kuinka lainsäädäntöä yksinkertaistamalla ja hallinnollista taakkaa keventämällä voidaan vapauttaa viljelijöiden resursseja tuottavampaan työhön, mikä lisää sektorin kilpailukykyä. Komissaari viittaakin toukokuussa 2025 annettuun CAP-lainsäädännön yksinkertaistamispakettiin. Lisäksi komissio on antanut muitakin ns. omnibus-yksinkertaistamisaloitteita, joihin lukeutuu ns. ympäristö-omnibus ja elintarvikkeita ja

rehuja koskeva omnibus joulukuulta 2025. Komissaari myös toteaa, että komissio "stres-sitestaa" muunkin maatalouteen liittyvän lainsäädännön vielä kautensa aikana. Komissaari viittaa myös varautumistyöhön, jota on tehty mm. EU:n varastointistrategian ja Euroopan elintarviketurvan kriisivalmius- ja kriisinhallintamekanismin kehittämisen kautta. Komissaari viittaa myös MFF-ehdotukseen sisältyvään ns. Union Safety Net -ehdotukseen, joka tuplaa nykyisen maatalouden kriisivarauksen. Komissaari korostaa kirjeessään, että myös kauppapolitiikalla ja kansainvälisellä yhteistyöllä on rooli kilpailukyyn varmistamisessa avaamalla vientimahdollisuuksia ja samalla turvaamalla vastavuoroisuus, jotta eurooppalaisia standardeja ei heikennetä epäreilun kilpailun vuoksi. Vastavuoroisuuden osalta komissaari viittaa komission antamiin säädösehdotuksiin torjunta-ainejäätymistä ja myös tuontivalvonnan vahvistamiseen. Lopuksi komissaari viittaa myös kotieläinstrategiaan sekä suunnitelmaan, jolla luodaan EU:lle omavaraisempi ja kestävämpi proteiinin tuotanto ja monipuolistetaan tuontikanavia.

Tulevaisuussuuntautunut maatalous- ja ruokasektori

Komissaari korostaa kirjeessään, että viljelijöillä on keskeinen rooli siirtymisessä kestävämpiin tuotantotapoihin. Komissio luetteleekin toimia, miten se on vision mukaan edistänyt kestävämpää maatalous- ja ruokasektoria. Esimerkiksi elintarvikkeita ja rehuja koskevassa omnibus-paketissa sujuvoitetaan bitorjunta-aineiden hyväksyntäprosesseja. Lisäksi komissio viittaa kesällä 2025 annettuun CAP-ehdotukseen ja sen ympäristökokonaisuuteen. Komissio viittaa myös vesiresilienssistrategiaan ja vuoden 2026 lopussa annettavaan ilmastokestävyyskehukseen.

Arvostetaan ruokaa ja elinvoimaisia maaseutualueita

Komissaari toteaa kirjeessään, että vision menestyminen on riippuvainen Euroopan maaseutualueiden elinvoimasta ja maaseutuyhteisöjen vahvuuksista. Komissaari toteaa, että komissio on ehdottanut osaksi NRP-suunnitelmia erillistä 10 %:n maaseututavoitetta (engl. rural target). Lisäksi komissio viittaa maaseutusopimuksen vahvistamiseen ja maaseudun toimintasuunnitelman päivittämiseen. Komissio on käynyt myös nk. ruokadialogia EU:n ruokajärjestelmän toimijoiden kanssa. Komissaari viittaa myös ehdotukseensa tehdä EU:n koulujärjestelmästä pakollinen jäsenvaltioille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu komission esittelyn pohjalta. Asiaan ei liity päätöksentekoa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 24.3.2026
EU-ministerivaliokunta 27.3.2026

Eduskuntakäsittely

Komission tiedonannosta on annettu eduskunnalle 14.3.2025 E-kirje (E 6/2025 vp).
Ympäristövaliokunnan lausunto 8.5.2025 YmVL 7/2025 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 22.5.2025 MmVL 15/2025 vp

Suuren valiokunnan lausunto 28.5.2025 SuVL 3/2025 vp.

Maatalous- ja kalastusneuvoston 30.3.2026 käsittely
Suuri valiokunta 27.3.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

7277/26 Komissaarin kirje maatalousministereille
7366/26 Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/EUKA, puh. 0295 162 073,
sanna-helena.fallenius@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/447/2025

-

Liitteet -

Viite -

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvoston kokous 30.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee 30.3.2026 kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä.

Suomen kanta

Suomi tukee komissiota meneillään olevien kauppasopimusneuvotteluprosessien pikaisessa loppuun saattamisessa. Olemassa olevia sopimuksia tulisi hyödyntää mahdollisimman hyvin ja laajasti toimeenpanon ja aktiivisten vienninedistämistoimien kautta. On tärkeää, että sopimusten vaikutuksia EU:n omaan tuotantoon seurataan aktiivisesti.

Kaupalla ja kotimaisella tuotannolla on molemmilla tärkeä rooli ruokaturvan takaamisessa. Kaupalla on myös keskeinen rooli siinä, miten pystymme luomaan ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä ruokajärjestelmästä EU:n sisällä kuin globaalisti. Toimia, joilla vaikutetaan EU:n terveys- ja ympäristöstandardien soveltamiseen tuontituotteille tulisi arvioida tapauskohtaisesti.

Suomi näkee tärkeänä, että komissio seuraa Mercosur-sopimuksen mahdollisia vaikutuksia maatalousmarkkinoihin ja varautuu niihin (UJ 15/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Komissio tulee antamaan ministereille katsauksen maatalouden ajankohtaisista kauppakysymyksistä.

WTO:n maatalousneuvottelut

Maailman kauppajärjestön (WTO) seuraava ministerikokous järjestetään 26.-29.3.2026 Yaoundéssa Kamerunissa. Kokouksen kannalta keskeistä on järjestön kriisi ja reformi, mutta maatalousaiheet tulevat myös olemaan esillä.

Ministerikokouksen valmistelussa on laajasti tunnustettu, että kokoukselta ei odoteta maatalouden neuvottelukokonaisuudessa sisällöllisiä tuloksia, ja realistiset lopputulosta koskevat ehdotukset ovat pyrkineet varmistamaan neuvottelujen jatkoon kokouksen jälkeen. Valmisteluprosessissa on ollut käsiteltävänä yhdeksän ehdotusta, joista realistisimmat ovat toimineet pohjana puheenjohtajan kompromissiehdotukselle. Ministerien odotetaan keskustelevan neuvottelujen lukkiutumisen syistä.

Maatalouskomitean säännöllinen kokous, joka seuraa olemassa olevien sitoumusten toimeenpanoa, kokoontuu seuraavan kerran toukokuussa. Säännöllisessä kokouksessa komitea on saavuttanut tuloksia vientikiilpailua ja tariffikiintiöitä koskevien ilmoitusmenettelyjen selkeyttämisessä.

EU:n neuvotteluposition vahvuus maataloudessa perustuu keskeisesti maataloustukien painottumiseen vihreän laatikon kategoriaan. Muutokset tukipolitiikassa ja yhteisen maatalouspolitiikan reformisuunnitelmat ovatkin kauppakumppanien aktiivisen seurannan kohteena.

Toukokuun alussa WTO:lla järjestettiin retiriitti kestävästä maataloudesta. Brasilian aloitteesta järjestettyyn retiriittiin osallistui edustajia alan kansainvälisistä järjestöistä. Kestävä maatalous on keskeinen aihealue, vaikka sen konkretisoituminen neuvotteluaiheeksi on toistaiseksi jäänyt vähäiseksi. Kahdeksan WTO:n jäsentä, joiden joukossa Brasilia ja Australia, mutta myös Sveitsi ja Islanti ovat ehdottaneet työn jatkamista dialogina pinnalle nousseista (emerging) maatalouden kauppakysymyksistä.

EU:n ja Mercosur-ryhmän väliset vapaakauppaneuvottelut

EU:n ja Mercosur-ryhmän välillä saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys vapaakauppasopimuksen kauppasuista jo kesällä 2019. Sopimuksen hyväksyminen ei kuitenkaan silloin edennyt. Osapuolet päätyivät neuvottelemaan erityisesti kestävästä kehityksestä koskevasta lisäinstrumentista.

Joulukuussa 2024 osapuolet ilmoittivat päässeensä sopuun kauppasopimuksesta, joka koostuu vuoden 2019 tuloksesta sekä sen jälkeen neuvotelluista osista. Sopimuksen vuonna 2024 neuvotellut osat eivät juurikaan muuta aiemmin sovittuja myönnytyksiä markkinoillepääsyn osalta.

Saavutettu sopimus vapauttaa yli 90 prosenttia EU:n ja Mercosur-maiden välisestä kaupasta. Maatalouden tullinimikkeistä Mercosur vapauttaa 93 prosenttia 12 vuoden aikana. EU ei vapauta täysin maataloustuontia, vaan maatalouden herkkyydet huomioidaan tulli-kiintiöiden kautta. Sopimus pitää sisällään myös kattavan suojatoimimekanismin, joka koskee myös kiintiöiden alaisia tuotteita.

Neuvoteltu paketti sisältää uuden oikeudellisesti sitovan liitteen kestävästä kehityksestä määräyksistä, jonka tärkeimpänä fokuksena on metsäkato. Siihen on kirjattu muun muassa velvoite pysäyttää metsäkato vuoteen 2030 mennessä sopimusosapuolten alueella. Sopimuksen riitojenratkaisu sisältää erityisesti Mercosurin toiveesta ns. tasapainottamismekanismin sellaisia tilanteita varten, joissa toisen jäsenen

sopimusvelvoitteiden ulkopuolinen toimenpide on aiheuttanut sen kauppaetujen menettämisen tai mitätöitymisen.

Syyskuun alussa komissio antoi ehdotukset neuvoston päätöksiksi kumppanuussopimuksen (EMPA) tekemisestä ja allekirjoittamisesta sekä väliaikaisen (ITA) kauppasopimuksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta MERCOSUR-ryhmän kanssa. Väliaikaista sopimusta koskeva päätös kattaa neuvottelun kokonaisuuden kauppaa ja investointeja koskevat osat, jotka eivät edellytä EU:ssa jäsenmaiden parlamenttien hyväksyntää. Väliaikainen sopimus korvautuu koko neuvottelukokonaisuuden kattavalla sopimuksella sen tultua hyväksytyksi. Lokakuussa komissio antoi ehdotuksen asetukseksi sopimuksen sisältämän kahdenvälisen suojalausekkeen toimeenpanosta. Asetus ei muuta suojalausekkeen sisältöä, mutta tarkentaa sen toimeenpanossa sovellettavia käytäntöjä.

Tammikuun 9. päivänä neuvosto teki päätöksen sopimusten allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta, ja osapuolet allekirjoittivat sopimuksen 17. tammikuuta. Euroopan parlamentti ei vielä hyväksynyt sopimusta, vaan päätti pyytää EU-tuomioistuimen lausuntoa sopimuksen yhteensopivuudesta perussopimusten kanssa. Komissio on ryhtynyt toimenpiteisiin sopimuksen soveltamiseksi väliaikaisesti. Soveltaminen toteutuu mahdollisesti jo toukokuussa.

Suojalauseketta koskevan asetusehdotuksen sisältö tuotiin osaksi neuvoston päätöstä väliaikaisen kauppasopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta. Tällä oli tarkoitus varmistaa, että EU pystyy ryhtymään tarvittaviin toimiin, vaikka varsinainen suojatoimiasetus ei olisi vielä voimassa. Voimaantullessaan suojalausekkeet toimeenpaneva asetus korvaa allekirjoituspäätöksessä kuvatut toimet. Neuvosto hyväksyi suojatoimiasetuksen maaliskuun alussa.

Yhdysvaltojen tullipolitiikka

Huhtikuun alussa 2025 Yhdysvallat ilmoitti ns. vastavuoroisten tullien asettamisesta kauppakumppaneilleen. EU:n vastavuoroisten tullien tasoksi kaavailtiin silloin 20 prosenttia. Päätöksen täysimääräistä soveltamista lykättiin kuitenkin neuvotteluja varten ja voimaan tuli maataloustuotteiden osalta vain 10 % tullitaso suosituimmuustullin lisäksi.

Heinäkuun lopulla EU ja USA pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen maiden välisen kaupan ehdoista ja täysimääräiseltä kauppasodalta vältyttiin. Elokuussa EU ja USA julkaisivat puitesopimuksen sisältöä tarkentavan poliittisen lausuman.

Yhteislausuman mukaan USA tulee perimään EU-maista peräisin olevilta tuotteilta joi-tain poikkeuksia lukuun ottamatta 15 %:n yleistullin, johon sisältyy myös Yhdysvaltain normaali suosituimmuus- eli MFN-tulli. Tullitaso nousi siten huhtikuun alkuun verrattuna niissä tuotteissa, joissa aiemmin tullitaso oli alle 15 %.EU puolestaan lupautui avaamaan markkinoitaan tietyille ei-herkille maataloustuotteille kuten pähkinöille, jalosteille, maitotuotteille, soijaöljylle, hedelmille ja vihanneksille sekä sianlihalle. Komission mukaan avaukset tapahtuisivat yleisesti tariffikiintiöiden kautta.

Osapuolet sopivat työskentelevänsä ratkaistakseen pitkäaikaiset erimielisyytensä liittyen ei-tullimuotoisiin esteisiin maatalouselintarvike- ja maatalouskaupassa.

Elokuun lopulla komissio antoi ehdotukset sovittujen kauppamyönnytysten toimeenpanemiseksi kaupassa USA:n kanssa, johon sisältyvät tullien alennukset ja herkkiä maataloustuotteita koskevat tullikiintiöt.

EU-Yhdysvallat-yhteislausuman seurauksena EU on poistamassa tuontitullit Yhdysvalloista peräisin olevilta teollisuustuotteilta sekä valituilta maatalous- ja kalataloustuotteilta ja lisäksi muokkaamassa tullikiintiöitä valituilta Yhdysvalloista peräisin olevilta

maatalous- ja kalatuotteilta. Näiden ohella EU on suspendoinut tullit Yhdysvalloista peräisin olevilta hummerituotteilta. Komission asetusehdotukset ovat parhaillaan Euroopan parlamentin käsiteltävänä. Käsittelyn odotetaan etenevän maaliskuuhun aikana.

USA:n korkeimman oikeuden ratkaisun seurauksena USA teki helmikuussa muutoksia aiemmin sovellettuihin tullitasoihin. Elintarvikkeita koskee yleisesti MFN-tullin lisäksi 10 %:n lisätulli.

Yhdysvallat on EU:n maatalousviennissä Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen toiseksi suurin vientimarkkina maataloustuotteille. Suomen viennin arvo on sektorilla noin 30 miljoonaa euroa.

EU:n ja Australian väliset vapaakauppaneuvottelut

Neuvottelut osapuolten välillä olivat jo edenneet loppuvaiheeseen, ja komission tavoitteena oli päättää neuvottelut heinäkuun 2023 loppuun mennessä. Neuvottelut kuitenkin lykkääntyivät. Australia on vaatinut suurempaa markkinoillepääsyä tärkeissä maatalouden vientituotteissaan: naudanliha, lampaanliha ja sokeri. Helmikuussa 2026 neuvottelijat ilmoittivat hyvästä edistymisestä muutamassa vielä auki olevassa kysymyksessä.

Muut kauppasopimukset

EU:n ja Indonesian väliset neuvottelut vapaakauppasopimuksesta saatiin päätökseen syyskuussa.

Tammikuun 27. päivänä 2026 EU ja Intia saivat päätökseen vapaakauppasopimusta koskevat neuvottelunsa. Maataloussektorilla keskeisiä herkkiä tuotteita, kuten naudanliha, kananliha, maitojauhe ja sokeri on jätetty kokonaan EU:n markkina-avausten ulkopuolelle. Neuvottelutuloksen yksityiskohdat odottavat vielä julkistusta. Maiden välille neuvotellaan myöhemmin erillinen maantieteellisiä merkintöjä koskeva sopimus.

Thaimaan keskeytyksessä olleet neuvottelut on myös aloitettu uudelleen. Neuvottelut ovat nyt hyvässä vauhdissa. Myös Filippiinien kanssa on aloitettu neuvottelut uudelleen. Tammikuussa 2025 sopimusneuvottelut Malesian kanssa käynnistettiin uudestaan. Neuvotteluissa on edistytty kohtuullisen ripeästi ja neljäs neuvottelukierros on tarkoitus järjestää kesällä 2026.

EU:n ja Chilen välisen sopimuksen päivittämisestä osapuolet pääsivät sopuun vuoden 2022 lopulla. Sopimus sisältää markkinoillepääsyn parannuksia maataloustuotteille. Osapuolet allekirjoittivat joulukuussa 2023 kehys sopimuksen ja väliaikaisen kauppasopimuksen, joista jälkimmäinen tuli voimaan tammikuussa 2025.

Yli kymmenen vuotta väliaikaisesti sovellettu sopimus EU:n sekä Perun, Kolumbian ja Ecuadorin kanssa tuli hyväksytyksi syksyllä 2024, kun pitkäksi venynyt hyväksymisprosessi saatettiin päätökseen.

Syyskuun alussa komissio antoi ehdotukset Meksikon kanssa neuvotellun sopimuksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta. Allekirjoitusta suunnitellaan toukokuun lopulle. Mercosur-sopimuksen tavoin sopimuksen kauppaosat sisältyvät erilliseen väliaikaisesti sovellettavaan sopimukseen.

Ukraina

Ukrainalle myönnettyt yksipuoliset, määräaikaisten tullietuudet (ATM) erääntyivät 6.6.2025, jolloin määräaikaisten edut korvautuivat DCFTA-sopimukseen (pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet) sisältyvillä etuuksilla. Komission antamalla

toimeenpanoasetuksella säädettiin sopimukseen sisältyvien kiintiöiden käyttöönotosta ja hallinnasta ja mahdollistettiin kaupan jatkuminen. Sopimuksen perusteella annettavat edut olivat kuitenkin autonomisesti myönnettyjä etuuksia heikommät.

EU ja Ukraina neuvottelivat DCFTA-sopimukseen sisältyvien tullialennusten laajentamisesta maiden välisessä kaupassa. Neuvotteluissa saavutettuun yhteisymmärrykseen perustuen komissio antoi päätösehdotuksen kauppasopimuksen sisältämien etuuksien päivittämiseksi. Muutokseen sisältyvien herkkien tuotteiden tullikiintiöitä kasvatetaan, mutta ne jäävät ATM-asetuksen etuja pienemmiksi. Esitykseen sisältyi kattava suojalauseke sekä vaatimus Ukrainalle tiettyjen EU:n tuotantostandardien täyttämisestä siirtymän jälkeen. Neuvosto hyväksyi päätöksen kauppasopimuksen päivittämisestä, joka astui voimaan lokakuussa 2025.

Komission tarkoituksena on ollut, että DCFTA-sopimuksen muutoksella Ukrainan toimijoille tarjotaan vakaa ja ennustettava EU-jäsenyyttä ennakoiva toimintaympäristö, joka huomioi EU:n viljelijöiden herkkyydet.

Toukokuussa 2024 EU päätti tuontitullien korottamisesta erälle venäläisille ja valko-venäläisille maataloustuotteille. Toimenpiteen tarkoituksena oli ehkäistä EU-markkinan epävakaus, estää Venäjän Ukrainalta varastaman viljan laitton vienti EU:hun ja estää Venäjää käyttämästä viljanviennistä saamia tuloja sodan rahoittamiseen.

Tammikuussa 2025 komissio antoi ehdotuksen lisätulleista erälle maataloustuotteille ja tyypilannoitteille, joiden tullit nousevat asteittain kolmen vuoden aikana. Tullien korotuksella vähennetään EU:n riippuvuutta tuonnista Venäjältä ja Valko-Venäjältä. Asetus tuli voimaan heinäkuun alussa. Komissio seuraa asetuksen vaikutuksia.

Kiinan polkumyynti- ja tasoitustullitutkinnat

Kesäkuussa 2024 Kiina ilmoitti EU:n sianlihaa ja muita syötäviä ruhonosia koskevan polkumyyntitutkinnan avaamisesta. Tutkinnan perusteena oli Kiinan karjanhoitoyhdistyksen tekemä kanne. Polkumyyntitutkinta oli tarkoitus saada päätökseen vuoden kuluttua sen aloittamisesta. Kiina ilmoitti kuitenkin kesäkuussa tutkinnan jatkumisesta joulukuun puoleen väliin saakka. Syyskuun alussa Kiina ilmoitti väliaikaisten polkumyyntitullien asettamisesta sianlihan tuonnille EU:sta. Joulukuussa 2025 lopulliset tullit tulivat voimaan.

Elokuussa 2024 Kiina aloitti EU:n maitotaloustuotteita koskevan tasoitustullitutkinnan, joka koskee eräitä sekä EU-tason että kansallisen tason tukitoimia maitosektorille. Suomesta ei ole viety Kiinaan tutkinnan kohteena olevia tuotenimikkeitä. Sekä komissio että jäsenmaat toimittivat vastauksia tutkinnassa esitettyihin kysymyksiin. EU aloitti WTO:n riitojenratkaisumenettelyn mukaisen konsultaatioprosessin Kiinan aloittamista toimista, joihin ryhtymiselle se ei katso olevan laillisia perusteita. Joulukuussa 2026 Kiina asetti väliaikaiset tasoitustullit, ja lopullisista tulleista ilmoitettiin tammikuussa.

Joulukuussa 2024 Kiina ilmoitti myös naudanlihaa koskevasta suojatoimitutkinnasta, joka koskee kaikkia tuontimaita. Tammikuun alusta 2026 Kiina otti käyttöön suojatoimet naudanlihan tuonnissa ja soveltaa nyt EU:sta tulevaan tuontiin tullikiintiöitä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 24.3.2026
EU-ministerivaliokunta 27.3.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 27.3.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Markus Schulman, MMM/RO/EUKA, puh. 029 516 2475,
markus.schulman@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Energiasiirtymä EU:n kalastus- ja vesiviljelyaloilla - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 30.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiaa käsitellään maatalous- ja kalastusneuvostossa 30.3.2026, jossa puheenjohtajavalio Kypros järjestää poliittisen keskustelun kalastus- ja vesiviljelysektorin energiasiirtymästä.

Tausta-asiakirja toimii keskustelun pohjana ja liittyy laajempiin EU:n käynnissä oleviin prosesseihin, kuten kalatalouden energiasiirtymätiekartan valmisteluun, yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) arviointiin, tulevaan kalatalouden ja vesiviljelysektorin visioon vuodelle 2040 sekä Ocean Act -kokonaisuuteen.

Keskustelun tavoitteena on saada näkemyksiä, miten energiansiirtymää voitaisiin käytännössä vauhdittaa ja millaisilla toimilla jäsenvaltiot, EU ja toimiala voisivat edetä kohti vuoden 2050 ilmastoneutraalisuustavoitetta.

Keskustelua ja jäsenmaiden näkemyksiä hyödynnetään puheenjohtajamaan jatkovalmistelussa sekä osana EU:n rahoitus- ja sääntelykehysten tulevia arviointoja.

Suomen kanta

Suomi on ottanut kantaa komission tiedonantoon kalatalous- ja vesiviljelysektorin energiasiirtymästä valtioneuvoston selvityksessä E 183/2022 vp, jossa todetaan seuraavaa:

Suomi tukee komission tiedonannossa esitettyjä suunnitelmia sekä viitekehystä. Energiasiirtymän vauhdittaminen fossiilisista polttoaineista uusiutuviin polttoaineisiin on

tärkeä kokonaisuus kalatalouden yritysten kannattavuuden parantamisen ja toimialan ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Se edellyttää erityisesti muutoksia kalastusalueiden voimanlähteissä (uusiutuvat ja vähäpäästöiset polttoaineet ja sähköistäminen). Suomi kannattaa tiedonannossa esitettyjä panostuksia ja toimia tutkimus- ja kehittämistoimien vauhdittamiseen. Kalastuslaivaston kapasiteetin hallinnointiin ja rahoittamiseen liittyvä EU-lainsäädäntö rajoittaa tällä hetkellä kuitenkin huomattavasti yritysten mahdollisuuksia investoida uusiin energiatehokkaisiin aluksiin sekä energiatehokkaiden uudistusten toteuttamista olemassa olevissa aluksissa.

Kalatalouden energiasiirtymän tukeminen tulisi ottaa huomioon yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksessa (1380/2013) sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahas- toa koskevassa asetuksessa (1139/2021). Suomi katsoo, että komission tulisi harkita yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljely rahastoasetuksen muuttamista tältä osin.

Pääasiallinen sisältö

Tausta-asiakirja käsittelee EU:n kalastus- ja vesiviljelysektorin energiasiirtymää ja sen edellytyksiä, haasteita ja mahdollisia etenemispolkuja. Puheenjohtajavaltio korostaa energiansiirtymän keskeistä roolia paitsi ilmastotavoitteiden saavuttamisessa myös alan taloudellisen resilienssin parantamisessa tilanteessa, jossa fossiilisiin polttoaineisiin perustuva tuotanto on altis energiahintojen vaihtelulle.

Keskeiset sisällölliset teemat:

Kohta 1) Sektorin nykytila ja haasteet

Ala on vahvasti riippuvainen fossiilisista polttoaineista, mikä heikentää kilpailukykyä ja altistaa hintavaihtelulle. Kalastusalueiden korkea ikä, matalat katteet ja epävarmuus vaikeuttavat investointikykyä erityisesti pienimuotoisessa kalastuksessa. Heikot työehdot ja alhainen palkkataso uhkaavat myös toimialan houkuttelevuutta ja sukupolvenvaihdoista. Lisäksi kilpailu merialueista ja geopoliittinen epävarmuus lisäävät sektorin painetta.

Kohta 2) Energiansiirtymän mahdollisuudet ja tarpeet

Tavoitteena on asteittainen siirtyminen uusiutuviin tai vähäpäästöisiin energialähteisiin ja energiatehokkaampiin ratkaisuihin. Vision 2040 -viitekehys ja vuoden 2026 valmistuva energiansiirtymän tiekartta toimivat ohjaavina asiakirjoina kohti vuoden 2050 ilmasto- neutraalisuutta. Energiansiirtymätavoitteella on yhteys muihin EU:n strategiaan kokonaisuuksiin (mm. kilpailukykystrategia, meriteollisuusstrategia, satamien kehittämislinjaukset).

Kohta 3) Teknologiset ja infrastruktuuriset edellytykset

Satamien ja energiajärjestelmien nykyinen taso rajoittaa vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönottoa. Tarvitaan investointeja testialustoihin ja teknologioiden skaalaukseen eri kalastussegmenttien erityistarpeisiin. Synergiat muun meriliikenteen kanssa ovat mahdollisia, mutta sektorin erityispiirteet edellyttävät räätälöityjä ratkaisuja.

Kohta 4) Rahoitus ja investoinnit

Sektorin heikko kannattavuus ja vanha kalustorakenne vaikeuttavat yksityisen rahoituksen saatavuutta. EMKVR-rahoituksen rajoitteet ja investointitarpeiden koko korostavat tarvetta hyödyntää tulevan monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa toteutettavia

kansallisia kumppanuussuunnitelmia, kilpailukykyrahastoa ja Horisontti-ohjelmia. Taus-tapaperi korostaa, että teknologisen valmiuden tukeminen ja rakenteellisten ongelmien ratkaiseminen on tärkeä osa kokonaisuutta.

Kohta 5) Sektorin heterogeenisuus ja alueellinen näkökulma

Energiansiirtymä tulee suunnitella huomioiden eri jäsenmaiden ja merialueiden erityis-piirteet. Alueellinen yhteistyö (esim. merialuekohtaiset ratkaisut) voi tukea käytännönlä-heisten mallien kehittämistä.

Tausta-asiakirja esittää lopuksi kolme kysymyskategoriaa, jotka ohjaavat neuvostokes-kustelua:

- sääntelymuutokset ja yhdenvertaiset kilpailuolosuhteet,
- rahoitus ja investointimallit,
- tulevat liiketoimintamallit ja jäsenmaiden rooli.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaoston (EU17) kirjallinen menettely 20.-24.3.2026

EU-ministerivaliokunta 27.3.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 27.3.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Tausta-asiakirja neuvostoon 7190/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Timo Halonen, MMM/MKO/ELKA, puh. 0295 162 411, timo.halonen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/80/2026

Liitteet -

Viite -

Liitteet -